

Les obres del castell d'Alacant eviten una tragèdia

Cosir-li la cara al Moro

L'ancoratge d'una roca de més de 300 tones de pes, que amenaçava una vintena de cases del barri antic d'Alacant, ha estat l'última actuació feta per consolidar el castell.

El passat 19 de febrer, tornaven a les seues cases, al carrer de Sant Joan d'Alacant, les vint famílies que havien estat desallotjades a finals de gener. La raó adduïda per al desallotjament era, realment, de pes: unes 300 tones, aproximadament, que és el pes de la roca que amenaçava de caure damunt de les cases des de la muntanya del Benacantil.

Aquesta roca està situada sota la popular "cara del Moro", símbol per excel·lència de la ciutat. El seu mal estat fou descobert gràcies a l'estudi del massís rocós que es va iniciar ara fa dos anys. Les sospites van ser confirmades per l'informe de l'Institut Geominer de l'Estat, que va concloure que tot el massís, sobre el qual s'assenta la fortalesa de Santa Bàrbara (més popularment, el castell), pateix un greu procés de meteorització, amb el consegüent perill de solses. "Atesa aquesta situació vam decidir dur a terme un projecte global per a consolidar i estabilitzar tota la muntanya, com també per a rehabilitar la deteriorada muralla", explica el regidor de Cultura de l'ajuntament alacantí, José Antonio Martínez. "Al mateix temps, buscàvem eliminar, definitivament, el risc que patien els veïns de les zones pròximes al Benacantil".

Les obres van començar l'any 91 amb la restauració de la muralla del castell i la neteja i consolidació de la roca sobre la qual es recolza. Un complicat sistema de segellat de fissures mitjançant injeccions de morter, de farcit de cavitats i de recalçament de roques amb ancoratge a les primàries, n'han fet una obra prou singular.

OBRERS I ALPINISTES

No fou senzill trobar una empresa disposada a fer-se càrrec dels treballs de rehabilitació i consolidació de la muntanya i és que, a banda de tenir coneixement de

picapedrers, els treballadors havien de saber també alpinisme. Les nou persones que han participat en les feines han hagut de treballar penjats de la muntanya, i això els exigia una especialització ben poc habitual. Després d'un primer concurs declarat desert, una empresa local, Cotrasub, es va atrevir a fer la cirurgia estètica a la "cara del moro".

Tot i l'espectacularitat de la grua gegant que es va instal·lar per tal de fer possible la rehabilitació de la muralla, ha estat, sens dubte, l'actuació sobre la roca de 300 tones l'obra més important de les fetes fins ara. "Hem col·locat vint tirants de ferro i formigó, de 14 metres de llarg cadascun, per subjectar la roca amb perill de caure a la seua roca mare. Ara hi ha garanties suficients que no es produiran solses. L'actuació, però, continuarà ara per la resta del massís", va informar a EL TEMPS un tècnic de l'empresa.

Per a dur a terme els treballs, l'empresa ha hagut de posar en marxa tot el seu enginy i inventar-se, fins i tot, algunes eines específiques per a l'ocasió. Aquest és el cas d'una mena de xassis amb rodes al qual s'han subjectat els martells percutors per foradar les roques i que s'ha deixat caure per la vertical de la pedra. Amb aquest original aparell, s'han esmorteït les vibracions que ocasionen les perforacions i s'ha evitat la quasi segura repercussió de la tremolor sobre les roques. Les obres, que tenen un pressupost que voreja els 130 milions de pessetes, continuen a hores d'ara amb intervencions més puntuals de sanejament i reforçament de tota la muntanya. Segons fonts municipals, estaran acabades d'aquí a un parell de mesos.

PARC URBA

La ciutat i la muntanya han mantingut des de sempre una relació dialèctica que ha condicionat el desenvolupament urbà

d'Alacant. Des que al segle VIII es decidira el trasllat de la vila a les faldes del Benacantil, barris com el Carme, Sant Roc, Santa Creu, el Raval Roig o Sant Anton anaren sorgint a l'empara de la fortalesa. Però al segle XIX, el castell de Santa Bàrbara perd el seu valor militar i entra en una etapa d'oblit que arriba fins als nostres dies. Tan sols la repoblació fo-

restal del segle XIX fou un únic i tímrid intent de convertir la muntanya en bosc urbà i integrar-la a la ciutat malgrat mantenir-se la propietat en mans militars.

El Benacantil passà a titularitat municipal l'any 1979 i el Pla General d'Ordenació Urbana del 1987 ja el qualifica com a parc urbà. Ara, després de les obres més urgents de rehabilitació i sanejament de la fortalesa i la muntanya, el camí està lliure per a encetar l'ambiciós Pla Especial del Benacantil, que preveu la recuperació d'aquest espai per al lleure ciutadà. El Pla Especial significa invertir-hi 1.500 milions de pessetes en 23 actuacions diferents. El primer objectiu del pla es millorar l'accessibilitat dels vianants amb la creació de zones verdes entre la muntanya i els barris que la voregen. En aquest aspecte, es pot destacar l'anomenada plaça de la Porta de la Reina, que serà un nou espai verd en el mateix centre urbà i que inclourà, a més, la recuperació del Baluard de la Reina i una referència històrica a l'antic aqüeducte que duia l'aigua a la ciutat.

Les àrees urbanes de la Torrassa de l'Ampolla, l'Ereta (amb una balconada sobre el centre històric) o l'àrea del Fondo, amb 37.000 metres quadrats de zona verda, són altres actuacions previstes en el Pla. També cal destacar la creació de dos itineraris per a vianants per damunt de les muralles de ponent i musulmana, amb recorreguts divulgatius de la història de la ciutat. El Pla especial preveu, finalment, la conservació d'una àrea natural de 22 hectàrees preservada de qualsevol intervenció urbana i repoblada amb espècies autòctones, i la seua fauna i flora seran objecte d'una atenció especial.

Per a completar l'ambiciós projecte urbanístic, l'ajuntament vol que el cim de la muntanya tinga un cert atractiu cultural. Ara la fortalesa de Santa Bàrbara ofereix dues exposicions permanents. D'una banda, el Museu de Fogueres, que recull la història de les festes de la ciutat, amb ninots indultats i fotografies i documents històrics. De l'altra, l'exposició "Naix una ciutat", un recorregut per la història d'Alacant i el seu desenvolupament a partir de les troballes que s'han fet en les muralles. Aviat s'obrirà una mostra de ceràmica mediterrània i un mostrari de les troballes arqueològiques de tot el terme municipal. És l'element cultural que faltava a aquest espai per a esdevenir el gran parc urbà que Alacant necessita.

Les obres dels treballadors especialitzats (dalt) han evitat la caiguda de la roca damunt el barri antic d'Alacant (baix). RAFA GIL

Francesc M. Anton